

PARTIERNAS SVAR PÅ 6 SEXUALPOLITISKA FRÅGOR

Fråga #1 Sexualundervisning

I den nya läroplanen föreslås sexualundervisning strykas ur skolans mål och uppdrag. Kritikerna menar att fokus på samtycke och relationer riskerar att försvinna ur undervisningen. Är detta ett bra förslag?

Fråga #2 Tonårsutvisningar

I dag riskerar barn som växt upp i Sverige att separeras från sin familj när de fyller 18 och utvisas till länder de kanske inte ens varit i. Är detta en rättvis familjepolitik?

VÄNSTERPARTIET

NEJ För att nå ett jämställt samhälle behöver alla ha grundläggande kunskaper om hur olika relationer påverkar vårt samhälle. Historiskt har Sverige varit ett land i framkant när det gäller sexualundervisning och en viktig del av det är att det genomsyrar all undervisning.

Situationen är omänsklig. Det är helt orimligt att unga människor som rotat sig i Sverige och har sin familj kvar i landet, tvingas lämna Sverige när de fyller 18 år. Vi vill ändra lagstiftningen så att dessa utvisningar inte ska bli aktuella i framtiden.

SOCIALDEMOKRATERNA

NEJ Det är mycket problematiskt. Att flytta frågor om sexualitet, samtycke, relationer och hedersrelaterat våld och förtryck från läroplanernas inledande delar riskerar att försvaga helhetsperspektivet och minska tydligheten i skolans ansvar.

Tonåringar som har bott den stora delen av sitt liv i Sverige, studerat och lärt sig svenska, jobbat och gjort alla rätt ska inte bli utvisade när de fyller 18 år - därför har vi krävt att regeringen stoppar utvisningarna och kommer med förslag som skulle rätta till problemet.

MILJÖPARTIET

NEJ Undervisning om sexualitet, samtycke och relationer är en viktig del av svensk utbildning. Sexualundervisning bör vara läroplansbaserad, ämnesövergripande och återkommande i enlighet med rekommendationer från internationella organ som Unesco och WHO.

Det är varken rättvist, rättssäkert, humant eller samhälls-ekonomiskt klokt att slita upp ungdomar från sina familjer, ur skolan och kompisgäng. Vi riskerar att förstöra framtiden för unga som har sina liv här, och förlora den kraft och potential de bär på.

CENTERPARTIET

JA Vi delar inte uppfattningen att undervisningen försämras av att sex och samlevnad flyttas till specifika ämnen, utan det kan tvärtom skapa tydlighet. Däremot ser vi en tydlig risk i att frågorna tappas bort i lärarutbildningen. C anser att alla lärarstudenter måste få tillräcklig kunskap om sex, relationer och samtycke.

Centerpartiet anser att dagens ordning med tonårsutvisningar och splittrade familjer varken är rättvis eller rimlig. Migrationen ska vara reglerad, men den måste kombineras med medmänsklighet, rättssäkerhet och ett barn- och familjeperspektiv.

LIBERALERNA

JA I arbetet med att ta fram helt nya läroplaner till grundskolan flyttas skrivelser om bland annat sexualundervisningen till kursplanerna, för att stärka ämnets roll i undervisningen. Det kommer att leda till att fler elever får en bra sexualundervisning.

Det är inte rimligt att unga som vuxit upp i Sverige och byggt sina liv här ska utvisas. L har drivit på för att pausa tonårsutvisningarna och vi vill införa en ventil som gör det möjligt för ungdomar som gjort rätt för sig att stanna. Migrationen ska vara stram, men också rättvis.

MODERATERNA

JA Skolinspektionens granskning från 2025 visade stora brister i sexualundervisningen på en majoritet av granskade skolor. Genom att flytta sexualundervisningen från läroplanens inledande delar till kursplanerna blir ansvaret tydligare och undervisningen mer likvärdig.

Att unga vuxna har hamnat i kläm är en följd av lagändringar från 2016 och 2021. Vi är angelägna om att hitta en permanent lösning för de unga vuxna som hamnat i kläm. I alla migrationsärenden som rör barn ska barnets bästa beaktas.

KRISTDEMOKRATERNA

JA Eftersom den undervisningen samtidigt ska stärkas i kursplanen. Det är bra att undervisningen breddats till att också betona hur man bygger hållbara relationer. KD anser att lärarnas kompetens i undervisning av sex och samlevnad ska förstärkas.

Unga människor som går gymnasiet ska inte behöva avbryta sina studier eller separeras från sin familj. KD har hela tiden uttryckt att vi ser behov av att se över lagstiftningen för att säkra detta. Arbetet pågår i regeringen.

SVERIGEDEMOKRATERNA

JA Vi tycker att det är ett bra förslag. Delarna stryks för att det inledande kapitlet ska fokusera på skolans huvuduppdrag, alltså kunskapsuppdraget. Istället kommer ämnen att återfinnas i relevanta kursplaner.

En person som aldrig bott i sitt hemland, och vistats i Sverige till sin 18-årsdag kvalificerar sedan länge för medborgarskap och kommer inte att utvisas. Nyfödda barn kan riskera utvisning om föräldrarna saknar grund för uppehållstillstånd helt. Barnet följer då med föräldrarna.

Fråga #3 Mäns psykiska ohälsa

Män är överrepresenterade i självmordsstatistiken, många upplever ensamhet och killar och män söker vård i betydligt lägre utsträckning än kvinnor. Vad vill ni göra för att vända utvecklingen?

Stärka psykiatrin med fler lågtröskelmottagningar och en vård som fångar upp män tidigare. Vi behöver också utmana destruktiva mansnormer genom insatser i skolan, arbetslivet och samhället. Det krävs även ökad ekonomisk trygghet och fler sociala mötesplatser.

Vi måste bli betydligt bättre på att förebygga suicid och se till att människor får hjälp i tid. När ett självmord ändå inträffar ska en genomgripande utredning göras, då kan sjukvården, socialtjänsten och andra bli bättre på att förebygga.

Vi vill stärka det förebyggande arbetet, särskilt riktat till pojkar och män, och göra det enklare att söka stöd tidigt. Utveckla digitala stödinsatser tillsammans med en mer tillgänglig första linjens vård och fler lågtröskelmottagningar, till exempel ungdomsmottagningar.

Vi vill öka tillgången till vård genom en kraftigt utbyggd primärvård och första linjens psykiatri, och stärka det förebyggande arbetet. Vi vill korta köerna till specialistvården genom satsningar på mer och rätt utbildad personal.

Liberalerna vill att varje region ska ta fram en särskild suicidpreventiv strategi med fokus på män, inklusive uppsökande verksamhet och samverkan med arbetsgivare och stödgrupper.

Regeringen tar psykisk ohälsa på stort allvar och har tagit fram en tioårig strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. För 2026 satsas 5,4 miljarder kronor, en rekordstor satsning. Mäns överrepresentation i självmordsstatistiken är såväl en vårdfråga som ett samhällsproblem med sociala dimensioner.

Vi vill säkerställa att den som lever med psykisk sjukdom får vård i tid. Fler barn behöver få växa upp i trygga familjer, med tid för barnen. Fler pojkar behöver ta del av idrotts- och föreningslivet. Mindre undervisningsgrupper, mer speciallärarstöd och tidigare kunskapskontroller.

Den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention innehåller konkreta förslag, bland annat ökade resurser till psykiatrin och civilsamhället. Män är inte alltid lika lätt att nå genom psykisk vårdkontakt, här måste vården beakta de könsskillnader som finns mellan män och kvinnor.

Fråga #4 Köer till transvården

I dag är köerna till könsbekräftande vård långa, vanligt är att väntetiden är över två år, och allt fler söker vård. Konsekvensen blir ökad ohälsa och könsdysfori. Bör köerna kortas?

JA Det handlar om vård som är livsviktig för många människor. Betydande resurser behöver skjutas till så att det kan anställas mer personal för både utredning och den könsbekräftande vården.

JA Vi har bland annat föreslagit att de generella statsbidragen till regionerna ska indexeras så att de höjs med inflationen, det skulle ge regionerna som ansvarar för sjukvården starkare ekonomi och bättre förutsättningar.

JA MP vill stärka vården genom ökad finansiering, garantera medel till Könsdysforiregistret, samt att Socialstyrelsen följer upp tillämpningen av kunskapsstödet till könsbekräftande vård.

JA Köerna behöver kortas genom mer resurser, bättre kompetensförsörjning och ett större statligt ansvar. Kunskapsstöden ska följas och IVO bör löpande granska transvården för att säkerställa kvalitet och likvärdighet.

JA Liberalerna står fast vid varje människas rätt att få tillgång till trygg, tillgänglig och professionell könsbekräftande vård. Det behövs ökad utbildning om könsidentitet i hela vården och en sammanhållen vårdkedja från första kontakt till specialistvård.

JA Vi vill korta vårdköerna och öka tillgängligheten. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för könsdysfori framgår att denna vård behöver tillräckliga resurser, så att medarbetarna inom vården kan erbjuda vård i ett tidigt skede.

JA Kristdemokraterna vill förbättra vården för personer som lider av könsdysfori och korta väntetiderna. Vi föreslår att sjukvården förstärkas, istället för att styras av dagens 21 regioner.

NJA Köerna behöver kortas, men det gäller framför allt tillgången till psykologisk utredning, psykiatriskt stöd och samtalsbehandling. Könsbekräftande behandlingar, särskilt hormonbehandling och kirurgi, bör inte utföras på unga, och vi vill höja åldersgränsen.

PARTIERNAS SVAR PÅ 6 SEXUALPOLITISKA FRÅGOR

Fråga #5 Bebiskrisen

2025 tillsattes en utredning om det minskade barnafödandet – en utveckling som väckt stark oro. Samtidigt har flera partier föreslagit att minska fler-barnstillägget. Vems barnafödande ska uppmuntras?

Fråga #6 Utrikespolitik & SRHR

Sverige har minskat biståndet till SRHR* med 900 miljoner kr (2021-2024), och USA:s biståndsstopp drabbar miljontals människor. Bör Sverige ta ledartröjan för att öka tillgången till SRHR internationellt?

VÄNSTERPARTIET

Politiken ska inte styra vilka som får barn, utan skapa trygga villkor så att människor som vill skaffa barn kan göra det oavsett bakgrund. Vill vi att fler ska kunna bilda familj behöver vi satsa på trygga anställningar, fungerande bostadspolitik, stark förskola och barnomsorg, samt en politik som inte straffar större familjer.

JA Sverige ska ta tillbaka den feministiska utrikespolitiken och enprocentsmålet i biståndet. Andelen bistånd som avsätts för SRHR bör öka till minst 10 procent av den totala biståndsbudgeten. Sverige ska driva på för att SRHR ska få en större roll i internationella samarbeten.

SOCIALDEMOKRATERNA

Alla ska känna att de har möjlighet att skaffa de barn de vill och kan ta hand om. Samtidigt ska inte ett barnbidrag vara utformat så att det motverkar kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Vi har föreslagit att barnbidraget höjs med 200 kronor i månaden, en mer träffsäker åtgärd.

JA SRHR ska fortsatt vara ett prioriterat område inom svensk utvecklingspolitik. Sverige är en stark röst för att garantera tillgången till SRHR globalt, och våra resurser behövs nu mer än någonsin när stora delar av det globala biståndet tagits bort.

MILJÖPARTIET

Vi vill att alla barnlängtande personer som vill bli föräldrar ska få större möjlighet att bli det. Därför vill vi utöka antalet IVF-försök för par och ensamstående, införa subventionerade syskonförsök och ge båda kvinnor i en samkönad relation möjlighet till fertilitetsbehandling. Även exempelvis två vänner som vill ha barn ihop.

JA Det är orimligt att Sverige sänkt sitt bistånd samtidigt som motståndet mot kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter växer. Sverige ska driva feministisk utrikespolitik, återställa biståndet till en procent av BNI, öka stödet till SRHR och kvinnorättsorganisationer och driva frågorna tydligare i FN och EU.

CENTERPARTIET

Vi vill att fler som längtar efter barn ska kunna bilda familj, oavsett familjeform, sexuell läggning eller relationsstatus. Vi vill skapa en mer jämlik och generös fertilitetsvård genom fler offentligt finansierade IVF-försök och nya metoder som embryodonation och altruistiskt surrogatmödraskap.

JA Sverige ska ta ledartröjan för SRHR i världen och är starkt kritiskt till de kraftiga nedskärningarna i biståndet. De slår särskilt mot kvinnor, flickor och hbtqi-personer i redan utsatta länder. Vi vill trappa upp biståndet till 1 procent av BNI senast 2028.

LIBERALERNA

Varje kvinna måste få trygga förutsättningar att själv kunna välja om, när och hur hon vill bli förälder. L vill uppnå det genom att underlätta för nedfrysning av ägg, höjd åldersgräns för IVF och rätt till syskonbehandlingar. Vi stöttar också genom sänkt matmoms, fritidskort och sänkt skatt för barnfamiljer.

JA Svenskt bistånd bör gå till att främja demokrati och jämställdhet i världen, där spelar SRHR en viktig roll. Färre flickor ska könsstympas, tvingas in i barnäktenskap, osäkra förlossningar eller farliga aborter. Liberalerna vill se ett starkt och ambitiöst bistånd.

MODERATERNA

Vi ser gärna att fler barn föds och uppmuntrar dem som vill bilda familj. Regeringen har exempelvis gjort en satsning som innebär att fler kan skaffa barn via IVF.

NEJ Regeringens fokus är redan att stärka kvinnors och sexuella minoriteters fulla tillgång till SRHR och övriga mänskliga fri- och rättigheter. Särskilt fokus ska ligga på insatser för att motverka normer och sedvänjor som begränsar flickors, kvinnors och sexuella minoriteters frihet och självbestämmande.

KRISTDEMOKRATERNA

Ur vårt perspektiv handlar det inte om vems barnafödande som ska uppmuntras, utan om att underlätta för alla som vill bilda familj. Politiken bör stärka ekonomisk trygghet, möjligheten att kombinera arbete och familjeliv samt bostadssituationen för unga vuxna.

JA SRHR hör till ett av de biståndsområden som KD prioriterar allra mest. Sverige behöver intensifiera insatserna med SRHR i det humanitära biståndet liksom inom det långsiktiga utvecklingsarbetet. KD vill se en återgång till enprocentsmålet.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Allas barnafödande ska i grunden uppmuntras. Vi har dock sett att i många familjer med väldigt många barn och stort bidragsberoende finns en tendens att kvinnorna inte kommer ut på arbetsmarknaden. Det är uppenbart problematiskt.

NEJ Vi har en överenskommelse med regeringen om att prioritera arbetet för alla individers fulla åtnjutande av SRHR. Bland annat genom att stödja insatser som stärker kvinnors och flickors självbestämmande, motverka sexuellt våld och skadliga sedvänjor, samt involvera män och pojkar i detta arbete.

* SRHR = Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.